

Projekt – Varför bry sig om demokratin

FERIEPRAKTIK 2024

JOSEFIN PETERSSON

1	Innehåll	
2	Bakgrund	2
3	Genomförande	3
3.1	Varför bry sig om demokrati, UNIK-metoden	3
3.2	De fyra färgerna.....	3
3.3	Demokratin, Rösträtt, Jämställdhet och Diskriminering	4
3.4	En utmaning	4
3.5	Externa föredragare, Landsorganisationen (LO)	5
3.6	Redovisning	5
3.7	Enkät.....	5
4	Resultat.....	6
5	Reflektioner	11

2 Bakgrund

I Markaryds kommun har Kommunfullmäktige tagit beslut om att alla som uppfyller grundkraven ska erbjudas en feriepraktik, feriepraktiksgaranti. För att alla ungdomar ska få möjligheten att erbjudas en feriepraktik har ungdomarna möjlighet att delta i kommunala verksamheter och föreningar. En feriepraktik kan variera i form av arbetsuppgifter med mera. Under sommaren 2024 erbjöd Arbetsmarknadsenheten feriepraktikplatser hos sig i form av ett projekt. I Sverige ser vi ett minskat intresse från unga gällande demokratin och samhällsfrågor och färre unga engagera sig i frågor gällande samhället.

Projektet *Varför bry sig om demokratin* är uppbyggt på en berövad metod *Ungt Nutida Inflytande i Kommunen*, även kallad *UNIK-metoden*¹, från Västerås stad. Västerås stad har tagit fram lärarhandledning och material för projektet *Varför bry sig om demokratin* i samarbete med *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF)*.

Projektet syftar till att stärka ungas delaktighet i demokratin. Det handlar om att skapa engagemang för demokratiska frågor och att ungdomarna ska få en ökad förståelse om hur de kan påverka samhället. Ungdomarna får praktiskt engagera sig i sina tankar och idéer och möjligheten med att komma i kontakt med beslutfattare inom kommunala demokratiska frågor.

Under tre veckor har feriepraktikanter i Markaryds kommun mellan 15–17 år arbetat med frågor kring UNIK-metoden samt fått fördjupning i vad demokratin innebär, historiska händelser, rösträtt och fördjupade kunskaper om hur jämställdhet och diskriminering påverkar i en demokrati.

¹ <https://www.mucf.se/publikationer/varfor-bry-sig-om-demokratin>

3 Genomförande

3.1 Varför bry sig om demokrati, UNIK-metoden

Varför bry sig om demokrati är uppbyggt på en berövd metod *Ungt Nutida Inflytande i Kommunen*, även kallad *UNIK-metoden*², från Västerås stad. Västerås stad har tagit fram lärarhandledning och material för projektet *Varför bry sig om demokratin* i samarbete med *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF)*.

UNIK-metoden bygger på fyra lektioner som ska ge en utökad förståelse för hur unga kan engagera sig i demokratiska frågor.

- **Lektion 1** handlar om hur unga ska få förståelse kring sitt och andras engagemang för samhället och hur det påverkar samhällsutvecklingen.
- **Lektion 2** handlar om att unga ska ta fram frågor som de är samhällsintresserad av och dess utmaningar, de ska resonera kring varför frågorna är viktiga för sig själv och andra samt hur man bildar opinion.
- **Lektion 3** handlar om att unga ska samla argument för sin samhällsutmaning som styrker deras åsikter. De ska göra en planering med en målbild för hur de ska sprida kunskap om sin utmaning.
- **Lektion 4** handlar om hur unga ska göra konkreta insatser utifrån målbilden från lektion 3, detta för att skapa opinion i samhället.

3.2 De fyra färgerna

För att identifiera sig i hur engagemanget ser ut hos varje enskild individ fick feriepraktikanterna identifiera sig i färgerna: Grön, Vit, Blå och Rosa. Färgerna representerar fyra övergripande engagemangskategorier och att de flesta kan identifiera sig med någon av dessa färger. Detta bygger på forskning om ungas politiska engagemang. Färgerna används i UNIK-metoden.

- Grön - Engagerar sig i hjärtefrågor, gruppen som behöver en anledning – 46%
- Rosa - Bryr sig inte om politik och samhälle, den oengagerade gruppen – 27%
- Blå - Litar inte på politiker, saknar tillit till det politiska systemet – 21%
- Vit - Dessa ungdomar är engagerade på en bred front. De är aktiva hela tiden oavsett fråga. Den politiskt aktiva gruppen – 6%

² <https://www.mucf.se/publikationer/varfor-bry-sig-om-demokratien>

Bild 1. De fyra färgerna. Blå – hur kan jag lita politikerna, när de inte litar på mig. Grön – Jag tycker saker ibland, fast bara i vissa frågor. Vit – jag är med och förändrar det samhället du och jag lever i. Rosa – politik är trist, det finns andra som kan engagera sig.

3.3 Demokratin, Rösträtt, Jämställdhet och Diskriminering

För att få en djupare förståelse för vad det innebär med demokrati fick ungdomarna ta del av seminarium om området samt arbeta med uppgifter med fokus på demokratin nu, då och i framtiden. Utöver detta fick även ungdomarna ta del av information om rösträtten, jämställdhet och diskriminering. Fakta för seminarium och arbetsuppgifter användes från riksdagens information och utbildningssida³, Utbildningsradion (UR)⁴, Forum för levande historia⁵, Jämställdhetsmyndigheten⁶, Arenaskolinformation⁷ samt Diskrimineringsombudsmannen (DO)⁸.

3.4 En utmaning

Under feriepraktiken fick ungdomarna arbeta med att ta fram de utmaningar som de ser i samhället och som berör bland annat unga i Markaryds kommun.

De presenterade sina utmaningar för varandra och fick möjligheten att ställa frågor kring utmaningarna. Därefter fick de tillsammans enas om att arbeta vidare med en av de utmaningar som dem presenterat för varandra.

³ <https://www.riksdagen.se/sv/kontakt-och-besok/for-larare/riksdagen-i-undervisningen/utforska-demokratin-forr-nu-och-i-framtiden/>

⁴ <https://urplay.se/>

⁵ <https://www.demokratipagar.se/>

⁶ <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/>

⁷ <https://arbetslivskoll.se/material/pa-lika-villkor/>

⁸ <https://www.do.se/>

Feriepraktikanterna fördjupade sedan sig i sin utmaning och sista arbetsdagen fick de presentera detta för kommunchefer och medarbetare, samt för förtroendevalda i kommunen.

3.5 Externa föredragare, Landsorganisationen (LO)

Under feriepraktiken kontaktade central organisationen Landsorganisation (LO) handledaren för projektet. De hade hört talas om projektet och undrade om möjligheten att komma och besöka ungdomarna och få höra lite mer om projektet.

Den 5 juli kl.10:00 besökte LO projektet. De informerade om deras årliga kampanj som riktar sig till unga som är på väg ut/är i arbetslivet eller sommarjobb. Feriepraktikanterna fick möjlighet att fråga LO om arbetslivet, men också om demokrati och hur LO arbetar med demokratiska frågor.

3.6 Redovisning

De två sista dagarna av feriepraktiken fick feriepraktikanterna redovisa sina utmaningar. Första presentationstillfället var för handledaren och varandra. Det andra presentationstillfället var för makthavare och beslutsfattare i Markaryds kommun, så som chefer och förtroendevalda.

De målgrupperna som bjöds in, via mejl, var ordförande och viceordförande i Markaryds kommuns Kommunfullmäktige och nämnder, Kommunalråd och Vice kommunalråd i Markaryds kommun, samt chefer inom Markaryds kommuns kommunledningsgrupp.

3.7 Enkät

För att utvärdera feriepraktikanternas upplevelse och lärdomar av projektet *Varför bry sig om demokrati* fick feriepraktikanterna sin sista arbetsdag göra en enkät.

4 Resultat

För att få fram ett resultat av tiden i feriepraktiken användes en enkät där feriepraktikanterna fick svara utifrån deras förväntningar, tiden i projektet och upplevelser. Utifrån de 10 unga som deltog i projektet var det 10 av 10 som svarade på enkäten. Svaren är lyfta direkt från enkätsvaren och därav har vi inte justerat i stavning och formuleringar.

1. Vad var dina förväntningar inför din feriepraktik på projektet Varför bry sig om demokratin?

Inget särskilt, tänkte att vi skulle prata om demokrati

mina förväntningar var att det skulle vara tråkigt, därför jag trodde man bara skulle sitta och lyssna.

Jag var inte särskilt taggad för det, tyckte inte det lät så roligt

Det var roligare och bättre än förväntat.

Att man ska sitta och prata om demokrati och man ska koma me kostym sita me folk o prata om alt som in när för de

Att vi skulle prata mycket om demokrati

Jag förväntade mig att vi skulle filma, prata och skriva om demokrati. Jag trodde även att vi skulle låtsas som att vi skulle styra ett land med hjälp av demokrati.

Att vi skulle prata om demokrati

Att vi skulle diskutera

Att det skulle vara intressanta och roliga saker vi skulle göra, och roliga saker vi skulle diskutera som då handlar om samhället.

2. Upplever du att projektet motsvarade dina förväntningar? Varför/varför inte?

Ja, i mitt perspektiv är demokrati att prata o de va de vi gjorde

Ja, därför att man satt inte bara still och lyssnade. Det var kul att man fick göra en presentation och göra något för "samhället".

Nej inte direkt, det har inte varit lika tråkigt som jag trodde det skulle vara

Jag tänkte först att demokrat inte lät kul. Men när man fördjupade sig så blev det roligt.

Typ samma de jag tänkte att man ska prata med varandra om dimokrat

Ja

Inte riktigt som jag hade tänkt, med de mesta iallafall var som jag hade tänk. Eftersom vi pratade om det och fick lära oss om det.

Ja

,Ja vi gjorde den och diskuterade om många viktigare och roliga saker.

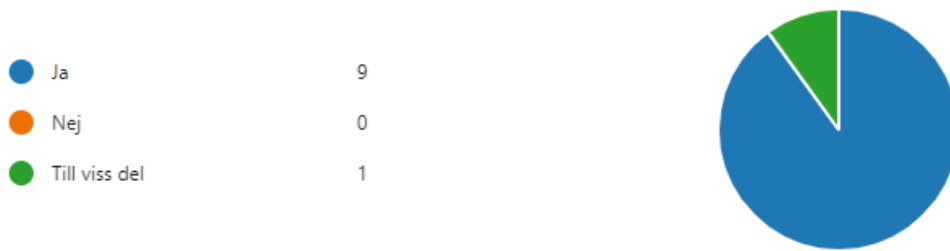
Ja, och roligare än vad jag förväntade mig att det ska hända.

3. Upplever du att du fått mer förståelse för vad demokrati innebär?

● Ja	9
● Nej	0
● Till viss del	1

4. Upplever du att du fått mer förståelse för hur du kan påverka samhället?

5. De fyra färgerna - Blå, Grön, Vit och Rosa är ett mätverktyg för identifiering av ens engagemang i samhället. Från första dagen till idag, upplever du att du förändrats i ditt färgval? Om, på vilket sätt, om inte, varför?

Nej de har jag inte, jag är fortfarande blå

ja, därför nu har jag blivit mer intresserad av vissa samhällsfrågor istället för att tycka allt är trist och andra kan engagera sig.

Jag har inte förändrats, jag känner fortfarande att demokratin och politiken i samhället inte är särskilt rolig

Nej jag har inte förändrats. Jag är fortfarande grön.

Jag får sätta samma färg som jag hade innan har inte ändrat

Inte riktigt jag tycker fortfarande samma

Jag är blå i med att man kan inte tro på partiledarna ibland och om vad de säger för de gör inte det ibland, och jag har alltid varit det.

Jag valde grön och jag håller mig till de.

Jag har varit rosa och ska alltid vara rosa. Jag förändras inte för jag är fortfarande denna personen som har andra viktigare saker och göra än detta

Innan var jag lite mellan rosa och grön, men nu är jag helt säker på att jag är grön. Dessutom kan jag kanske med tiden att ändra mig till vit.

6. 3 saker jag lärt mig under min feriepraktik

Jämställdhet, mer om politik och demokrati

Jämställdhet, jämlikhet, ideologi

Hur man bildar opinion. Hur man skickar in ett medborgarförslag. Hur vår demokratiska historia har sett ut

Antalet ledamöter, jag har lärt mig om medborgarförslag och mer om vad de olika partierna står för.

Att jag har min röst, jag har rätt att tycka vad jag vill jämnlighet

Jämlikhet, rättigheter och ganska mycket om mycket om demokratin

Jag har lärt mig att man kan påverka samhälls miljön genom en medborgarförslag, att man kan alltid använda sig av demokrati när man vill komma överens över någonting och att lite mer om vad demokrati innebär.

Demokrati är viktigt i alla fall, man kan alltid vara med och påverka och jag har lärt mig mer om Sveriges historia om när kvinnor fick bestämma om sin ekonomi till exempel

Verka samhället på flera olika sätt. Hur viktigt att veta vad är skillnaden mellan rättvis och jämlikt. Hur viktigt är demokrati, hur vi som ungdomar kan på

Hur viktigt är demokrati, vad är skillnaden mellan rättvis och jämlikt, att det finns många olika sätt man kan engagera sig i samhället och inte bara rösta. Att det finns många roliga saker man kan göra som en ungdom som då handlar om samhället.

7. 2 saker jag tycker har varit intressanta

Vår utmaning och uppgifter tillsammans

presentationerna, diskussionerna för att höra andras åsikter

Demokratiska historien i Sverige och den sista presentation vi gjorde

När vi fick gå ut i byn och fråga på. Att lära sig mer om demokratin och dess historia.

Att jag kan va me o påverka samhället, och att jag kan förändra samhället och landet

När till exempel när vi pratade om kränkningar och jämlikhet

Jag tyckte att få sin röst hörd har varit intressant för då har man tagit del av samhället. Och hur man kan göra det.

Vår stora utmaning och föreläsningarna

Att vi fick träffa viktiga personer och äldre personer, då vi blev hörda. Att vi fick göra massa blandade uppgifter ä.

Att vi kunde träffa många personer som vi tycker är intressanta. Att vi kan gå ut i gatan och ställa frågor till folk. Och till sist att vi kan göra en medborg förslag och man kan vara i mötterna med andra pariter.

8. 1 fundering jag har efter seminarier?

Hur hela den politiska processen funkar

Hur det kommer bli i framtiden?

Jag har inte riktigt någon fundering

Händer det något speciellt ifall man inte röstar?

Nej

Jag kom på hur demokratin är jätte viktig

Nej

Att Sverige har inte alltid varit rättvist och att Sverige har haft svårt med till exempel kvinnornas rättigheter

Inga funderingar

Inga funderingar

9. Under feriepraktiken har ni i grupper fått arbeta med ett utvecklingsområde som ni som ung i Markaryds kommun ser ett behov av förbättring inom. Hur upplevde du hur det har varit att arbeta med er utmaning? Var det svårt? Var det tillräckligt med tid? Vad kunde gjorts annorlunda?

Det var roligt, de svåra var att komma fram till en grej vi skulle skriva om. Tiden räckte precis. Att vi valde något annat ämne att prata om.

Jag upplevde det väldigt roligt, det var lite svårt att komma fram till en utmaning. Jag tycker vi hade god tid på oss. Det som kunde gjorts annorlunda är att bjuda in ungdomar i vår ålder att lyssna på presentationerna sen.

Jag tyckte att det var rätt lätt eftersom vi i gruppen kom överens snabbt om vad vi ville och det flöt på nu under tiden vi jobbade med det. Tiden vi fick tycker jag har varit helt perfekt. Med det upplägget vi haft så tycker te jag att det borde ändras

Jag tycker att det var bra. Lagom utmaning, lagom bra med tid så att man verkligen hann förbereda sig.

De va kul att jobba me grupp gå ut fråga folk

Det va ganska bra man lär sig ganska mycket, det va svårt ibland, ja det va tillräckligt med tid, jag vet inte

Det svåra har att stå och presentera framför främlingar men för det mesta har det varit lätt och intressant.

Jag tycker att utmaningen var ett jätte bra sommarjobb. Det har varit ganska lätt det som var svårt var frågorna som vi diskuterade ibland eller de som vi fick med oss hem. Jag tycker att det var tillräckligt med tid för att göra vår utmaning. Vet inte vad som kunde bli annorlunda.

emot roligt och kul. Den var en bra ide, vi fick en tillräckligt med tid. Den var inte så svårt med där Det var spännande och roligt, inga svårigheter utan allt var tydligt, litte stressigt och det var tillräckligt med tid.

10. Hur kan vi förbättra projektet till andra år?

Mer text och slides så man kan skriva mer om varför vi vill ändra/bygga de vi pratar om.

Ta in fler ungdomar att lyssna på presentationerna

Mer grupp och enskilda uppgifter första veckan

Genom att inte sitta inne och lyssna på power points lika mycket.

De kan va samma

Det kan vara samma

Ingenting för den är bra så.

Det kanske finns något att förbättra men vet inte vad.

Inget förbättringar utan allt var tydligt.

Allt var bra och tydligt ingen behövs att förändras

11. Vad tar du med dig från din feriepraktik?

Bättre koll inom demokrati och politik.

Att ungdomar också kan göra skillnad

Hur demokratin är i Sverige och hur bra vi har det jämfört med andra

Kunskap om demokrati.

Att mitt röst är viktig i samhället

Att vara med om demokratin

Minnen, läran och lönnen.

Mycket! Jag har lärt mig saker som jag ska ta med mig resten av livet. Hur demokratin är viktigt för individer och samhällets utveckling. Hur viktigt det är att med jämställdhet och lite om Sveriges historia när de införde lagt till exempel.

Att rättvist måste gälla för alla. Vet inte:)

Att ämnet samhälle är roligare och viktigare än vad jag tänkte mig.

12. Vilket är ditt bästa minne från din feriepraktik?

När vi frågade folk i byn när de gäller namninsamlingen

Fråga folk på byn

Att få avsluta sin utmaning på ett lyckat sätt

20 minuters rasterna var det bästa

Allt ska va en minne för mig

När vi gick runt och pratade med människor om vad de tyckte om våra idéer som vi presentera idag tex kollektivtrafiken.

Första dagen och sista dagen skulle jag villja säga eftersom de var lite speciella än de andra.

Att jag fick presentera framför kommunens politiker och chefer. Att de jag verkligen vill ändra kom upp till folk som kan ändra på det.

Att vi fick presentera och träffa politikerna

Att vi fick träffa politikerna och presentera för de vår ide och det var kul att fick tillbaka feedback och svar på vår ide.

5 Reflektioner

Projektets syfte var att stärka ungas delaktighet i demokratin. Det handlar om att skapa engagemang för demokratiska frågor och att ungdomarna ska få en ökad förståelse om hur de kan påverka samhället. Ungdomarna får praktiskt engagera sig i sina tankar och idéer och möjligheten med att komma i kontakt med beslutfattare inom kommunala demokratiska frågor.

Utifrån de utvärderingar som gjorts under projektets gång kan vi se att ungdomarna till viss del upplever sig mer delaktiga i den demokratiska processen och fått en ökad förståelse. Däremot är det fortsatt att en del av feriepraktikanterna som upplever att området är något som man kanske inte själv känner ett behov av att vara delaktig i, i nuläget. Samtidigt upplevs att behovet att kunna påverka ändå är viktigt men att det flera fall är utifrån sakfrågor.

I framtiden om ett liknande projekt skulle vara aktuellt är det av vikt att tänka på att bjuda in förtroendevalda och beslutsfattare i god tid då det är under semestertider.

Under 2024 var det tio ungdomar som hade feriepraktik i projektet *Varför bry sig om demokratin*. I framtiden blir det en bra gruppdynamik att vara mellan 10–15 feriepraktikanter. Det skulle fungera att vara färre, och även fler feriepraktikanter, men då krävs också fler handledare för att stötta ungdomarna i deras arbetsvardag.

Tidsmässigt för projektet, tre veckor, har fungerat bra. För att ungdomarna ska hinna med fler aktiviteter för att få en djupare förståelse av att bilda opinion kring sina utmaningar så är det en viss tidsbrist med tre veckor men full genomförbart.

UNIK-metoden tillsammans med övrigt material har gett feriepraktikanterna en ökad förståelse för demokrati- och samhällsfrågor. Då feriepraktikanterna var i olika åldrar och med olika kunskapsnivåer kring frågorna var första veckan av vikt för att få en ökad förståelse för projektets innehåll.

Feriepraktikanterna hade många funderingar kring vikten av demokrati och samhällsutmaningar.

Frågor som vi äldre ibland kan ha fördomar kring gällande att unga inte är lika engagerade i var det som feriepraktikanterna diskuterade främst om. Frågor som ungdomarna lyfte ofta var vikten av att minska brottslighet och kriminalitet, vikten av utbildning och att det ska finnas fler yrkesinriktade utbildningar, vikten av rörlighet och en bra infrastruktur, jämställdhet och jämlikhet, samt socioekonomiska frågor.

Trots många ord och begrepp som kan vara svåra att ta till sig så har feriepraktikanterna anammat och fått en ökad förståelse kring ord och begrepp som använts, så som ideologi, demagogi, populism med mer.

Feriepraktikanterna har också fått en ökad förståelse för Markaryds kommuns, Regionens och Riksdagens politiska och offentliga organisation. Vart beslut tas, hur kommunen eller regionen hanterar medborgarförslag eller hur processen för beslut kan se ut. För många av ungdomarna var detta något som man kanske inte tidigare tagit till sig men nu såg ett samband i utifrån projektets innehåll och sina egna utmaningar som dem valde att fördjupa sig inom.

Projektet var en utmaning att hålla i bland annat utifrån att det var första gången som Arbetsmarknadsenheten erbjudit en sådan här feriepraktik. Men trots att det var utmanande var det ändå lärorikt.